
Je objektivní realita nutnou podmínkou pro pocit svobody?

Argumentační esej

Tématem svobody se lidé zabývali už od pradávna, už filozofové starověkého Řecka či Říma považovali svobodu za důležitou součást života, a vysoce aktuální je i v dnešní době. Stále je mnoho míst, kde lidé žijí v nesvobodě. V demokratickém uspořádání celkově žije méně než polovina světové populace, činí to konkrétně 45,3 procenta,¹ což je opravdu málo. Ale je tomu tak doopravdy, že člověk se může cítit svobodně pouze pokud žije v demokratické zemi? Je to sice většinový názor, ale je tomu tak doopravdy? Je doopravdy objektivní realita nutnou podmínkou pro pocit svobody? Pojdme se na pojem svobody podívat ze dvou různých pohledů, dvou různých lidí, ze dvou rozdílných zemí světa.

Spojené státy americké jsou často brány jako vzor nejlepšího a hlavně nejsvobodnějšího místa, kde by člověk mohl žít. Zasloužila se o to mimo jiné deklarace nezávislosti 4. července 1776, toho dne byl podepsán historický dokument, kterým 13 britských kolonií oznámily své rozhodnutí odtrhnout se od Velké Británie. Dokument obsahoval argumentaci pro odtržení, ve které je vyjádřeno přesvědčení, že každý člověk má právo na život, svobodu a hledání štěstí. Také říká, že vláda by měla dostat svou moc od lidí a hlavním jejím úkolem je chránit základní lidská práva. Pokud by vláda tuto úlohu nespĺňovala, občané mají právo ji změnit.² Deklarace měla obrovský vliv nejen na fungování Ameriky, ale i většiny demokratických zemí napříč celým světem. Jak je to popsáno v tomto dokumentu, tak funguje většina demokratických zemí dodnes. Díky tomuto je Amerika pro mnoho lidí stále symbolem nejsvobodnějšího státu na zemi. Je tomu tak ale doopravdy?

Představte si příběh Williama. Jeho rodiče se přistěhovali do Ameriky a neměli skoro nic, oba si našli ne příliš dobře placenou práci, takže William vyrůstal v chudých poměrech. Přestože škola, do které chodil, nebyla moc dobrá, on byl velmi chytrý a stal

¹ Vochozková, Rozálie Tereza. "Česko v žebříčku demokracie The Economist stouplo. Nejvíc propadlo Rusko." ČT24, Navštíveno 27.11.2023, www.ct24.ceskatelivize.cz/domaci/3562737-cesko-v-zebricku-demokracie-economist-stouplo-nejvic-propadlo-rusko.

² "Deklarace nezávislosti Spojených států amerických." Wikipedie, Otevřená encyklopedie, Navštíveno 30.11.2023, www.wikipedia.org/wiki/Deklarace_nez%C3%A1vislosti_Spojen%C3%BDch_st%C3%A1t%C5%AF_americk%C3%BDch.

se velmi pracovitým. To mu vydrželo celý život a později se dostal se stipendiem na velmi prestižní vysokou školu. Po dokončení vysoké školy se stal burzovním makléřem ve známé firmě, kde vydělává hromadu peněz. Splnil se mu jeho sen, vydělává víc než vydělávali jeho rodiče dohromady, proto má pocit, že si žije skvěle. Proto mu ani nevadí, že pracuje až 16 hodin denně, nemá čas na přátele ani na koníčky a dovolenou si může dovolit jen jednou do roka. Ale je to velmi luxusní dovolená. Jeho rodiče na dovolené nebyli nikdy. Kupuje si drahé oblečení, značkové hodinky a boty. Možná to není úplně jeho styl, ale je to splněný sen. Jako dítě si oblečení vybírat nemohl, rodiče mu koupili jen to nejnужnější a převážně takové, které bylo ve slevě. Často pak musel snášet posměch spolužáků. O to víc si teď drahých věcí váží. Už se mu nikdo neposmívá a má pocit uspokojení, že patří mezi bohaté. Jeho prostředí ve kterém se pohybuje, jeho práce, jeho kolegové a nadřízení ovlivňují to co má dělat, co si má obléct, co se mu má líbit a dokonce to co si má myslet. Jemu to ale nevadí. Cítí se být svobodný, protože si může dovolit koupit vše, po čem touží. Je přesvědčený, že jedině bohatý člověk může být opravdu svobodný.

Na druhou stranu Tibet, země kde po staletí vládl mír a klid, lidé zde žili sice v chudobě, ale šťastně a s vírou, která je vedla k lásce ke všemu živému. To se ale zcela změnilo 21. října 1950. V tento den armáda Čínské lidové republiky zabrala území Tibetu. Vojenská invaze podle čínského vedení měla za oficiální účel zachránit tři miliony Tibeťanů před imperialistickým útlakem a zabezpečit ochranu západní čínské hranice.³ Tibeťané ale nesouhlasili a později jejich odpor vyústil v povstání. To bylo krvavě potlačeno, a až do dnes Tibet patří pod komunistický režim Číny. Tím Tibeťané přišli o svoji svobodu. Přestože mají podporu celého světa, se z nadvlády Číny nedokáží vymanit.

³ Patrovský, Ondřej. "Před 70 lety Čína obsadila Tibet. Špatně vyzbrojenou armádu rozprášila v jediné bitvě." ČT24, Navštíveno 30.11.2023, www.ct24.ceskatelevize.cz/svet/3202298-pred-70-lety-cina-obsadila-tibet-spatne-vyzbrojenou-armadu-rozprasila-v-jedine-bitve.

Ted' si představte příběh Džampala. Je stejně starý jako William, ale život má velmi odlišný. Už jako dítěti mu čínský komunistický režim zavraždil velkou část rodiny a ta, co přežila, byla poslána do vězení, takže v pouhých osmi letech byl jako sirotek přijat do buddhistického kláštera. Tam i vyrostl a je tam stále. Za ty roky, se mu dostalo mnoho vzdělání a moudrosti. Žije velmi prostý život, pro řadu lidí nepředstavitelný. Vstává každý den ve čtyři hodiny ráno, většinu dne medituje a jediné, co přes den jí, je to, co mu lidé darují. I přesto, že má velmi nuzný život, žije v zemi, jejíž svoboda je potlačena, nemůže opustit prostory kláštera a nikdy si nebude moc koupit věci co William, se cítí šťastný. Svobodu nachází v nitru sebe, pocit svobody mu dává jeho víra a nastavení jeho mysli, Džampal totiž za svobodu bere i to že může dýchat čerstvý vzduch, chodit po kopcích, několik hodin denně meditovat či přemýšlet nad čímkoliv jen chce.

Co se tím vším snažím říct, je to, že svoboda není něco co vnímá každý člověk stejně, je to právě naopak. Pro každého to bude něco jiného, může to být moc výběru co si koupíte a žítí beze stresu z nedostatku peněz, jako to má William, či prostší věci, jako moc nad vlastními myšlenkami a rozhodnutími, jako Džampal. Může to ale být i možnost sdělovat svůj názor bez cenzury, či si svobodně vybrat místo pro život, přátele nebo partnery. Jak vyplývá z obou příběhů nezáleží na tom kde a v jaké společnosti člověk žije, jediná svoboda, je ta vnitřní. Jsou ale cesty, kterými si k ním můžeme dopomocť a pro každého je to něco jiného. Pro mnoho lidí je, stejně jako pro Williama, podmínkou svobody finanční nezávislost. Na druhou stranu je v poslední době hodně lidí, kteří naopak vnímají neustálé vydělávání peněz jako naprostou nesvobodu a snaží se žít minimalistický život, co nejméně závislý na společnosti. A pak jsou zde lidé jako Džampal, kteří přišli v životě o všechno, rodinu, svobodu i zemi, ale stále si dokážou udržet pocit svobody. Je to díky jejich víře a přesvědčení. Jsem přesvědčený, že nejdůležitější je vnitřní nastavení a pocit svobody, ale na druhou stranu si uvědomuji, jak velmi těžké to je, zvláště v naší západní civilizaci. Každopádně každý má možnost volby.

Zdroje:

Vochozková, Rozálie Tereza. "Česko v žebříčku demokracie The Economist stouplo. Nejvíc propadlo Rusko." ČT24, Navštíveno 27.11.2023, www.ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3562737-cesko-v-zebricku-demokracie-economist-stouplo-nejvic-propadlo-rusko.

"Deklarace nezávislosti Spojených států amerických." Wikipedie, Otevřená encyklopedie, Navštíveno 30.11.2023, www.wikipedia.org/wiki/Deklarace_nez%C3%A1vislosti_Spojen%C3%BDch_st%C3%A1t%C5%AF_americk%C3%BDch.

Patrovský, Ondřej. "Před 70 lety Čína obsadila Tibet. Špatně vyzbrojenou armádu rozprášila v jediné bitvě." ČT24, Navštíveno 30.11.2023, www.ct24.ceskatelevize.cz/svet/3202298-pred-70-lety-cina-obsadila-tibet-spatne-vyzbrojenou-armadu-rozprasila-v-jedine-bitve.